

(USA/ZSRR), inicjatora utworzenia parków narodowych i rezerwatów na Alasce, zwolennika alternatywnych źródeł energii, a potem laureata Pokojowej Nagrody Nobla z 2002 roku, który będąc od 1950 roku działaczem Partii Demokratycznej, reprezentującej w lewicowym opakowaniu najbogatszy establishment USA, **musiał właśnie ustąpić** w styczniu 1981 roku ze swego urzędu w Białym Domu po przegranych wyborach, torując w ten sposób, w imię globalnej rywalizacji, drogę niezwykle radykalnym i katastrofalnym w skutkach (co wreszcie stało się wiadome, niestety już po szkodzie) neoliberalnym reformom gospodarczym i społecznym, czyli tzw. „trickle-down economics” zblatowanych z thatcheryzmem, jego formalnie republikańskiego następcy z bogatym aktorskim dorobkiem z Hollywood.

Czyżby zabójstwo Thompsona, kandydata na ikonicznego neoliberalnego multimilionera, tego „kapłana obłąkanej wiary, że więcej kapitału oznacza mniej śmierci, że akumulacja kapitału jest środkiem przeciwko śmierci, bo dzięki niej wyobrażamy sobie, że dopiero wtedy będzie nas stać na przeżycie” [32], dokonane w grudniu 2024 roku przez rzekomo cynicznego przybysza z Hawajów z kilkoma śrubami w kręgosłupie, będzie mogło przybrać również postać wstrząsającego memento dla przynębiająco traumatycznych rzędów **ustępującego** w styczniu 2025 roku demokratycznego, ale tylko w oczach bogatej superelity skupionej w jego partii, 46. prezydenta USA Joe Bidena (1942-) i niezwykle kontrowersyjnych planów ekonomiczno-terytorialnych transformacji oraz destrukcyjnej strategii politycznej, zawierającej liczne elementy **odmowy**, które przygotował dla świata globalnej roz(g)rywki jego nominalnie republikański następca z branży kasyn i hoteli?

Według Amerykańskiego Stowarzyszenia Lekarzy Naturopatów (AANP) kompetencje naturopatii (ang. *naturopathic medicine*), czyli medycyny naturopatycznej, zawarte są w opublikowanych w 2011 roku sześciu, fundamentalnych regułach nawiązujących do nauki Hipokratesa z Kos (około 460 p.n.e – ok. 377/375 p.n.e) i mieszczą się w zakresie podstawowej opieki medycznej, która poprzez holistyczną diagnostykę oraz zróżnicowane metody kierowania stanem chorobowym, stopniem dysfunkcyjności lub zakresem niepełnosprawności, wykorzystuje terapie naturalne do wspomagania samouzdrawiających (ang. *self-healing*) możliwości ciała ludzkiego, co w zasadniczy sposób odróżnia naturopatię od medycyny konwencjonalnej i komplementarnej [33].

W opinii amerykańskiego stowarzyszenia AANP naturopatia (medycyna naturopatyczna) odgrywa znaczącą rolę w terapii na każdym stadium przebiegu chorób cywilizacyjnych, w szczególności w zakresie profilaktyki pierwotnej, obniżania ryzyka takich chorób, wykonywania badań skринingowych (przesiewowych) i wczesnej diagnostyki, stosowania zintegrowanych metod leczenia w trakcie terapii, wspomagania rekonwalescencji po odbytych leczeniach i zapobiegania nawrotom choroby poprzez realizację

długookresowej profilaktyki wtórnej [34]. Naturopatia (medycyna naturopatyczna) uwzględnia w swojej praktyce – w oparciu o nowoczesną diagnostykę krwi, techniki analizy obrazowej i możliwość aplikacji sztucznej inteligencji – m.in. różne sposoby żywienia, wykorzystanie produktów naturalnych i zaadaptowane do współczesnych potrzeb zasady i metody medycyny orientalnej. Wyniki badań ankietowych wskazują [34], że odsetek pracujących w USA lekarzy-naturopatów, którzy stosują u swoich pacjentów zalecenia żywieniowe wynosi 94%, leki roślinne – 88%, naturalne antyoksydanty – 84%, suplementy żywieniowe – 84%.

W przeciwieństwie do polityki, gdzie mało co jest naprawdę nieodwołalne i nieodwracalne, chociaż zdarzają się w niej momenty przełomowe, trzeba założyć, że „*nic nie jest nieuleczalne, nic nie jest nie do naprawienia, ponieważ nic nie jest też dane, a wszelkie wnętrza jest jedynie operacją zewnątrz, które je poprzedza*” [35], a wtedy obserwowana wciąż dzisiaj cała realna gra nagiej faktyczności choroby i fantazmatycznego zdrowia, jest tylko wciąż powtarzaną „*sztuką reprezentacji, która więzi podmiot (czyli **nasze ja** z jego wiernością i zdrowiem) w siatce perspektywy nakazów i zakazów*” [35], zamiast, jak w afirmowanej przez Gilles Deleuze’a (1925-1995) sztuce **prezentacji**, „*otworzyć dla niego zabłokowane przez chorobę drogi ucieczki, słynne „ligne de fuite”, czyli linie ujęcia, prowadzące do pragnień i osiągnięć, będących zjednoczeniem oka i obrazu*” [35], które przechwycą i przekierują ludzką energię, jaka tkwi w praktyce oportunistycznie pojętej adaptacji, czyli skłonności do szybkiej podświadomej normalizacji tego, co wokół staje się nienormalne, aby w ten sposób naruszyć i przesunąć „*linię oddzielającą dobro od zła, która biegnie przez serce każdej istoty ludzkiej*” [36]. Tę często niedostrzeganą linię opisywaną kiedyś przez Aleksandra Sołżenicyna (1918-2008), laureata Nagrody Nobla z 1970 r. w dziedzinie literatury, który mając 35 lat wrócił jednak do zdrowia, pokonując w ciężkich warunkach bytowych przetrzuty nowotworu żołądka, sięgając w tym celu, oprócz rozumu, do wielu innych obszarów swojej kondycji egzystencjalnej, jak wola, emocje i uczucia. Albowiem w przeciwieństwie do neoliberalnego społeczeństwa samoudręki i globalnego zmęczenia, budowanego z uporem w imię dyktatorskich chęci zawładnięcia rzeczywistością przez fantazmat informatycznego postępu i dehumanizującej militarystyki, które dając krociowe zyski nielicznym, obciążają niebotycznymi kosztami całą resztę, stosuje, szczególnie w krajach tzw. złotego miliarda, bezwzględna przemoc pozytywności w toksycznej mgłę medialnych wiwatów, medycyna naturopatyczna (naturopatia) nie ucieka od przejawów negatywności, od bólu, który jest życiem [32], aby chociaż przez moment wyrwać się z degradującej neoliberalnej iluzji totalnej dostępności [13,16,17], poszukując autentycznej bliskości, troski o siebie nawzajem i elementarnej empatii „*zamigotać na kryształach, kulach i trójkątach*” [37], przyczynić się przy okazji do fiaska nieustannie powtarzanych w każdym

pokoleniu pseudo-innowacyjnych wysiłków „*stworzenia człowieka przed dzieckiem i kury przed jajkiem*” [38].

KONIEC

Piśmiennictwo cytowane

- [28] P. Wieczorkiewicz, *Zabijać to my, ale nie nas. Na nie-ludzkie czyny korporacji nie ma paragrafów* (19.12.2024); <https://krytykapolityczna.pl/swiat/>; akcesja 29.12.2024
- [29] A. Katersky, M. Crudele, J. Margolin, M. Deliso, *What we know about Luigi Mangione, Ivy League grad charged in CEO's murder* (14 Dec 2024), „ABC News”, <https://abcnews.go.com/US/unitedhealthcare-ceo-shooting-suspect/story?id=116460289>; akcesja 30.12.2024
- [30] Paul Alexander, *Salinger: A Biography*, Renaissance Books, Los Angeles, CA, 1999, ss. 351.
- [31] J. Jarniewicz, *John Lennon. Sen się skończył*, [w]: Idem, *All you need is love. Sceny z życia kontrkultury*, Wyd. Znak, Kraków 2016, s. 153-165.
- [32] Byung-Chul Han, *Spółczesność zmęczenia i inne eseje*, przeł. z j. niem. R. Pokrywka, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2022, s. 218, 232, 242.
- [33] M. Henriksen, M. Zeifman, H.G. Thompson, *Developing core competencies for naturopathic medicine programs in North America: AANMC core competencies of the graduating naturopathic student*, „MedEdPublish”, 2015, 5, s. 5-20.
- [34] P. Reilly, *Cancer-Integrated Naturopathic Support*, [w]: J. Pizzorno, M. Murray (Eds.), *Textbook of Natural Medicine*, 4th Edition, Churchill Livingstone/Elsevier, St. Louis, MO, 2012, ch. 50, s. 440-461.
- [35] A.Z. Jaksender, K.M. Jaksender, *Posłowie. Teatr terażniejszości*, [w]: G. Deleuze, *Immanencja: życie*, przeł. z j. franc. K.M. Jaksender, Wyd. Eperons-Ostrogi, Kraków 2017, s. 45; 80-89.
- [36] A. Sołżenicyn, *Archipelag GULag 1918-1956: próba dochodzenia literackiego*, przeł. z j. ros. J. Pomianowski (M. Kaniowski), Nowe Wydawnictwo Polskie, Warszawa 1990, tom 1, cz. 1-2, ss. 563.
- [37] W. Benjamin, *Zasady cienia albo sztuka pisania grubyh książek*, [w]: Idem, *Ulica jednokierunkowa*, przeł. z j. niem. B. Baran, Wyd. Aletheia, Warszawa 2011, s. 75.
- [38] Mistrz Eckhart, *O człowieku szlachetnym*, [w]: Idem, *Traktaty*, przeł. z j. niem. W. Szymona, Wyd. W Drodze, Poznań 1987, s. 142.

prof. Grzegorz Bazylak

Grzegorz BAZYŁAK (ur. 1953 r., Wrocław) prof. dr hab. n. farm. inż., autor blisko 400 artykułów, komunikatów i opracowań naukowo-badawczych oraz współautor i redaktor kilkunastu polskich i zagranicznych monografi naukowych. Były pracownik naukowo-dydaktyczny m.in. Politechniki Łódzkiej (1979-1991), Akademii Medycznej w Łodzi (1991-2001), Universiteit Antwerpen (Belgia, 2001-2003). Współtwórca Katedry i Zakładu Chemii Leków na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Bydgoszczy (2002-2004) oraz naczelny koordynator programu Erasmus w tej uczelni publicznej (2003-2005). Twórca i kierownik Katedry i Zakładu Bromatologii na Wydziale Farmaceutycznym, Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (2003-2019). Laureat Nagrody Naukowej Ministra Zdrowia (2003) oraz Honorowej Nagrody Zaufania Złoty OTIS w dziedzinie farmacji (2019). Uczestnik Jury Nagrody Profesorów Farmacji (2016-2019). Członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich o. Gdańsk od 2024 roku.